

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3089/2024. (III. 1.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság az V. kerületi Önkormányzat tulajdonában lévő közterületek használatáról és rendjéről szóló, Belváros-Lipótváros Budapest Főváros V. Kerület Önkormányzat képviselőtestületének 22/2018. (XII. 19.) önkormányzati rendelete 3. § 29. pontja alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó gazdasági társaság jogi képviselője útján (dr. Sirály Katalin ügyvéd) az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLII. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 26. § (2) bekezdése alapján alkotmányjogi panaszt nyújtott be az Alkotmánybírósághoz, melyben kérte az Alkotmánybíróságtól az V. kerületi Önkormányzat tulajdonában lévő közterületek használatáról és rendjéről szóló, Belváros-Lipótváros Budapest Főváros V. Kerület Önkormányzat képviselőtestületének 22/2018. (XII. 19.) önkormányzati rendelete 3. § 29. pontja (a továbbiakban: Rendelet) alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését.
- [2] Az indítványozó álláspontja szerint a Rendelet támadott rendelkezése alaptörvény-ellenes, mert sérti az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tulajdonhoz való jogot és a XV. cikk (2) bekezdése szerinti hátrányos megkülönböztetés tilalmát, az alábbiak szerint.
- [3] A Rendelet sérelmezett pontja a közterület-terhelési kompenzáció fogalmát értelmezi, ami a lakossági életkörülményeket hátrányosan befolyásoló közterületi terhelés ellentételezésére szolgáló díj. A rendelet a díjfizetési kötelezettséget bizonyos gazdasági tevékenységet folytató vállalkozások számára állapítja meg, valamint rendelkezik arról is, hogy közterület-használati hozzájárulás csak olyan vállalkozásoknak adható, amelyek előzetes partnerségi megállapodást kötnek Belváros-Lipótváros Budapest Főváros V. Kerület Önkormányzatával (a továbbiakban: önkormányzat).
- [4] Az indítványozó előadta, hogy a Rendelet alapján fizetési kötelezettsége keletkezett, azonban a Rendelet nem írja elő számára, hogy a közterület-terhelési kompenzációt milyen módon kellene megfizetnie és nem rendelkezik a partnerségi megállapodás megkötésének folyamatáról sem. Az indítványozó azt is előadta, hogy az önkormányzatot megkereste a megállapodás megkötése érdekében, az önkormányzat pedig tájékoztatta az indítványozót a partnerségi megállapodás megkötésének menetéről, ezáltal az indítványozó szerint a hivatkozott rendelkezés alkalmazásra is került vele szemben.
- [5] Az indítványozó szerint jogorvoslati lehetőség számára azért nem áll rendelkezésre, mert a díjfizetési kötelezettsége nem formális egyedi határozaton, hanem a megkötendő partnerségi megállapodáson alapulna. Mivel egyéb jogszabály sem állapít meg számára jogorvoslati lehetőséget, ezért a Rendelet kifogásolt pontjának megátadására az egyetlen lehetősége az alkotmányjogi panasz benyújtása.
- [6] Az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdésének sérelmével kapcsolatban az indítványozó kifejtette, hogy a Rendeletben az önkormányzat a várakozás ellentételezésére a fővárosi önkormányzati rendelet által kiszabott várakozási díjon felül állapított meg díjfizetési kötelezettséget, ugyanazon védendő érdekekre hivatkozva. Mivel ugyanazt a tényleges helyzetet másodszor is szankcionálja, ezért szerinte ez aránytalan is.
- [7] Az indítványozó által előadottak szerint az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdésében biztosított alapjoga azért sérült, mert a Rendelet önkényesen tesz különbséget a kompenzáció megfizetésére kötelezett vállalkozások és az egyéb, olyan gazdasági szolgáltatást végzők között, akik több parkolóhelyet vesznek igénybe, mint a lakosság, de a Rendeletben nincsenek megjelölve. Az indítványozó szerint az önkormányzat a várakozási helyeket ugyanolyan arányban használó gazdasági szereplők, illetve szolgáltatók eltérő csoportjai között alkotmányos indok nélkül tesz különbséget.
- [8] 2. Az Alkotmánybíróságnak mindenekelőtt arról kellett döntenie, hogy az alkotmányjogi panasz befogadható-e. Ennek során vizsgálnia kellett a befogadhatóság mind formai, mind tartalmi feltételeinek érvényesülését. Ezek

alapján az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panasz befogadhatósága körében a következő megállapításokra jutott.

- [9] 2.1. Az Abtv. 26. § (2) bekezdése szerint az Alkotmánybíróság eljárása az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés c) pontja alapján kivételesen akkor is kezdeményezhető, ha az alaptörvény-ellenes jogszabály rendelkezésének alkalmazása vagy hatályosulása folytán közvetlenül, bírói döntés nélkül következett be a jogsérelem, és nincs a jogsérelem orvoslására szolgáló jogorvoslati eljárás, vagy a jogorvoslati lehetőségeit az indítványozó már kimerítette.
- [10] 2.2. Az Abtv. 26. § (2) bekezdése szerinti alkotmányjogi panaszt a támadott jogszabályi rendelkezés 2023. január 1-i hatálybalépésétől számított száznyolcvan napon belül nyújtották be [Abtv. 30. § (1) bekezdés]. Az indítvány tartalmazza azt a törvényi rendelkezést, amely megállapítja az Alkotmánybíróság hatáskörét az indítvány elbírálására, továbbá amely az indítványozó jogosultságát megalapozza [Abtv. 52. § (1b) bekezdés a) pont].
- [11] Az indítvány tartalmazza az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét [Abtv. 52. § (1b) bekezdés b) pont]. Az indítvány tartalmazza az Alkotmánybíróság által az indítványozó szerint vizsgálendő jogszabályi rendelkezést [Abtv. 52. § (1b) bekezdés c) pont]. Az indítvány tartalmazza az Alaptörvény megsértett rendelkezését [Abtv. 52. § (1b) bekezdés d) pont]. Az indítvány tartalmaz indokolást arra nézve, hogy a sérelmezett jogszabályi rendelkezés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezéseivel [Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pont]. Az indítvány tartalmaz kifejezett kérelmet a jogszabályi rendelkezések megsemmisítésére [Abtv. 52. § (1b) bekezdés f) pont].
- [12] 2.3. Az Abtv. 26. § (2) bekezdése szerinti panasz esetében (mivel az közvetlenül a norma ellen irányul) különös jelentősége van az érintettség vizsgálatának, mert az indítványozó alapjogában való személyes, közvetlen és aktuális sérelme különbözteti meg a kivételes panaszt az *actio popularis*-tól [3110/2013. (VI. 4.) AB határozat, Indokolás [27], legutóbb például: 3442/2023. (X. 25.) AB végzés, Indokolás [21]]. Figyelemmel arra, hogy az Abtv. 52. § (4) bekezdése értelmében az alkotmánybírósági eljárás feltételeinek fennállását az indítványozónak kell igazolnia, ekként az Alkotmánybíróság az indítványozó érintettségének vizsgálatát az alkotmányjogi panasz alapján végezte el.
- [13] A személyes érintettség az érintett saját alapjogában való sérelmét jelenti. Egy indítványozó azonban nem csak akkor lehet személyesen érintett, ha ő a norma címzettje. Ha a norma címzettje harmadik személy, a személyes érintettség követelménye akkor teljesül, ha az indítványozó alapjogi pozíciója és a norma között szoros kapcsolat áll fenn [3110/2013. (VI. 4.) AB határozat, Indokolás [28]]. A közvetlen érintettség követelménye akkor teljesül, ha a kifogásolt jogszabály maga érinti az indítványozó alapjogát. Abban az esetben, ha a jogszabály érvényesüléséhez konstitutív hatályú végrehajtási aktus szükséges, az indítványozónak először ezt az államhatalmi aktust kell megtámadnia [3110/2013. (VI. 4.) AB határozat, Indokolás [30]]. Az aktuális érintettség követelménye azt jelenti, hogy az érintettségnek az alkotmányjogi panasz benyújtásakor fenn kell állnia [3110/2013. (VI. 4.) AB határozat, Indokolás [31]]. Az aktuális érintettség követelménye akkor is teljesül, ha a jogszabály alkalmazására, érvényesítésére szolgáló cselekmények még nem történtek, de jogszabály erejénél fogva olyan jogi helyzet keletkezett, amelyből egyértelműen következik, hogy a panaszolt jogsérelem közvetlenül belátható időn belül kényszerítően bekövetkezik [33/2012. (VII. 17.) AB határozat, Indokolás [66]].
- [14] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó semmilyen módon nem támasztotta alá azt, hogy a támadott rendelkezés hatálya alá tartozna. Így nem mutatta be, hogy az indítványozó milyen gazdasági tevékenységet végez, azt gyakorolja-e Budapest V. kerületében. Az alkotmányjogi panaszból az derül ki, hogy saját értelmezése szerint vonatkozik rá a Rendelet támadott pontja, de arról nem számolt be, hogy ezt mire alapozza. Nem részletezte azt sem, hogy a Rendelet hatályba lépését követően beállt-e bármilyen változás a tevékenysége gyakorlásában, elnehezült-e vagy esetleg ellehetetlenült-e tevékenységének végzése, alkalmaztak-e vele szemben valamilyen retorziót vagy esetleg visszavonták-e valamilyen engedélyét. Ennek keretében nem számolt be arról sem, hogy tevékenységét egyáltalán engedély alapján végzi-e, a Rendelet hatályba lépése előtt milyen feltételekkel használhatta a közterületet. Mindezek alapján az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó nem támasztotta alá sem a személyes, sem a közvetlen, sem pedig az aktuális érintettségét.
- [15] Az Alkotmánybíróság megjegyzi: a Rendelet 4. § (1) bekezdése értelmében a közterület-használat kérdésében az Önkormányzat kifejezetten önkormányzati hatósági hatáskörben hoz döntést (abban az esetben is, ha a közterület-használatot egyébként nem engedélyezi), mely döntéssel (ideértve adott esetben a döntés elmaradását is) szemben az indítványozó számára a jogorvoslat lehetősége minden esetben fennáll.

- [16] 3. Az Alkotmánybíróság a fentiekre tekintettel megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz az indítványozó személyes, közvetlen és aktuális érintettsége hiányában nem felel meg az Abtv. 26. § (2) bekezdése szerinti feltételeknek, ezért a további vizsgálatot mellőzve az az indítványt – az Abtv. 56. § (3) bekezdésére figyelemmel – az Ügyrend 30. § (2) bekezdés c) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2024. február 13.

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Lomnici Zoltán s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Salamon László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Patyi András s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
előadó alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1424/2023.

• • •